Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөҥүөк оройуонунаах комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах Советын органа

Тахсара 1-гы сыла.

№ 23 (78)
Кулун тутар
29
күнэ
1955 сыл.
ОПТУОРУННЬУК

Сыаната 10 харчы.

Оройуон үлэлээн иитиллээччилэрэ, Первэй Маай чиэһигэр Социалистическай куоталаһыы эйэлээх вахтатыгар киирсэн тураммыт, сэрии буолбатын туһугар барыа бары күүспүтүн түмүөҕүҥ!

РСФСР Верховнай Советын маҥнайгы сессията

Кремлээҕи Улахан дыбарыас үрдүгэр Российскай Федерация Государственнай былааҕа көтөҕүллүннэ. Кулун тутар 23 күнүгэр Кремлгэ РСФСР төрдүс ыҥырыылаах Верховнай Советын маҥнайгы сессията үлэтин саҕалаата. Кини социалистическай экономиканы салгыы өрө көтөҕүү улууканнаах программатын бэлиэтээбит ССКП КК тохсунньутааҕы Пленумун ууруахтарыттан дойдуга өрө күүрэн тахсыбыт сүгкэн улахан политическай уонна трудовой өрө көтөҕүллүү быһыытыгар-майгытыгар мунньуһуунна.

Кремлээҕи Улахан дыбарыас Мунньахтыыр саалатыгар депутаттар—Российскай Федерация народтара быыбарлаабыт дьоннноро, үгүс ахсааннаах ыалдьыттар толору олордулар. Кинилэр ортолоругар промышленность уонна тыа хаһаайыстыбатын новатардара, наука уонна культура деятеллэрэ, партийнай уонна советскай үлэһиттэр бааллар. Москватаабы кэккэ дипломатическай представительствалар баһылыктара, советскай корреспонденнар уонна атын дойдулар корреспонденнаҕа бааллар.

Күнүс 4 чаас. Правительственнай ложаларга табаарыстар **Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, П.Н. Поспелов, М. А. Суслов** киирэллэр. Кинилэри депутаттар уонна ыалдьыттар дохсун, үөн аплодисменнарынан көрсүллөр. Бары тураллар.

Сессияны саамай кырдьаҕас депутаттартан биирдэстэрэ академик **К. М. Быков** аһар. Союзнай уонна автономнай республикалар Верховнай Советтарыгар итиэннэ үлэһиттэр депутаттарын олохтоох Советтарыгар өтөрдөөбүтэ буолан ааспыт быыбардар, диир кини, Коммунистическай партияны уонна Советскай правительстваны тула ыкса түмсүбүт советскай народ модун моральнай-политическай биир сомоҕотун саҥа чаҕылхай демонстрацията буолла.

Российскай Федерация үлэһиттэрэ,—диир түмүгэр К. М. Быков, республика государственнай былааһын үрдүкү органыгар бэйэлэрин депутаттарынан быыбардааннар биһигини үрдүктүк итэҕэйдилэр. Биһигиттэн хас биирдибит народ бу итэҕэйиитин чиэстээхтик толорор уонна улуу Коммунистическай партия хайдах үөрэтэрин курдук, сулуспалыырга бэйэтин туох баар күүһүн итиэннэ билиитин биэриэҕэ.

Депутат Быков РСФСР Верховнай Советын маҥнайгы сессиятын аһыллыбытынан биллэрэр.

Кырдьаҕастар Советтарын аатыттан депутат **Н.И. Беляев** РСФСР Верховнай Советын Председателинэн ПСБСКС секретара депутат **И.В. Горошкины** быыбардыырга этэр. Ити этиини сессия биир санаанан ылынар.

Мунньах И. В. Горошкин председателлээһининэн салҕанан барар. РСФСР Верховнай Советын Председателин аҕыс солбуйааччылара—депутаттар **Г. И. Бердин, К. М. Быков, Г.И. Ермолаев, А.И. Козлов, Х. Магомедова, Ш. М. Мутыгуллин, И. С. Панькин, Л.Ф. Харитонова** быыбарданаллар.

Сессия үлэтин маннык күннээҕи бэрээдэгэ ылыныллар:

1. Верховнай Совет Мандатнай комиссиятын быыбара.
2. Верховнай Совет бастаайааннай комиссияларын быыбардааһын.
3. РСФСР 1955 сыллааҕы Государственнай бюджетын бигэргэтии.
4. РСФСР Верховнай Советын Президиумун Ыйаахтарын бигэргэтии.
5. РСФСР Верховнай Советын Президиумун быыбардааһын.
6. РСФСР Правительстватын—Министрдэр Советтарын тэриллиитин.

Сессия 15 киһиттэн састаатаах Мандатнай комиссияны биир санаанан быыбардыыр, комиссия председателинэн депутат **Н. Ф. Игнатов** быыбарданна. Ити кэнниттэн Верховнай Совет бастаайааннай комиссиялара быыбарданнылар. Бу—15 киһиттэн састаатаах Сокуону таһаарыыны барыллыыр комиссия, председатель—депутат **Д.А. Поликарпов;** 19 киһилээх Бюджетнай комиссия, председатель — депутат **Н. И. Бобровников;** 11 киһиттэн састаатаах Атын дойдулардааҕы дьыалаҕа комиссия, председатель—депутат **А. Б. Аристов.**

Бастаайааннай комиссиялары быыбардааһын кэнниттэн, сессия күннээҕи бэбиэскэ ити кэннинээҕи боппуруоһун дьүүллэһиигэ киирэр.

РСФСР 1955 сыллааҕы Государственнай бюджетын туһунан дакылааттыырга тыл РСФСР Үбүн министрэ **И. И. Фадеевка** бэриллэр.

Бразилияҕа Эйэ көмүскэлин Бүтүн аан дойдутааҕы Советын Бюротун Ыҥырыытыгар илии баттааһыннары хомуйуу

МОНТЕВИДЕО, кулун тутар 22 күнэ. (ССТА). Кулун тутар 13 күнүгэр Бразилияҕа Эйэ көмүскэлин Бүтүн аан дойдутааҕы Советын Бюротун Ыҥырыытыгар илии баттааһыннары хомуйуу хампааньата саҕаланна. Бразилия 320 биллиилээх общественнай деятеллэрэ, культуратын үлэһиттэрэ, байыаннайдара, промышленниктара, суруйааччылара—араас политическай көрүүлээх уонна религиознай итэҕэйиилээх дьоннор, Эйэ көмүскэлин Бүтүн аан дойдутааҕы Советын Бюротун Венатааҕы Ыҥырыытыгар илии баттаан бараннар, Бразилия народа ити Ыҥырыыга илии баттыырыгар, онон атомнай сэриини бэлэмнээһини сэмэлиригэр уонна атомнай сэрии сэбин саппаастарын суох оҥорору итиэннэ кинини оҥорууну бэрт түргэнник бобору модьуйарыгар ыҥырдылар.

«Импренса популар» хаһыат иһитиннэрэринэн, Бразилия биллиилээх деятеллэрин ыҥырыыларыгар эпиэттээн, дойдуга Эйэ Бүтүн аан дойдутааҕы Советын Бюротун Венатааҕы Ыҥырыытыгар илии баттааһыннары хомуйуу саҕаланна. Рио-Де-Жанейро дьиэ тэрилин оҥорооччуларын профсоюһун мунньаҕын кыттыылаахтара Ыҥырыыга биир санаанан илии баттаатылар.

Румыния Народнай Республиката. Манна аан дойду народтарыгар Эйэ Бүтүн аан дойдутааҕы Советын атомнай сэрии бэлэмнэниитин утарар Ыҥырыыта нэһилиэнньэ итии биһирэбилинэн көрсүлүннэ. Бу Ыҥырыыга илии баттааһыннары хомуйуу дойдуга киэҥник тэнийдэ.

СНИМАККА: Георгиу Деж диэн бухарестскай пистэнэр фабрикаҕа илии баттааһыннары хомуйуу бириэмэтэ көстөр.

Румынскай телеграфнай агенство фотата.

Москваҕа белорусскай искусство уонна литература декадата

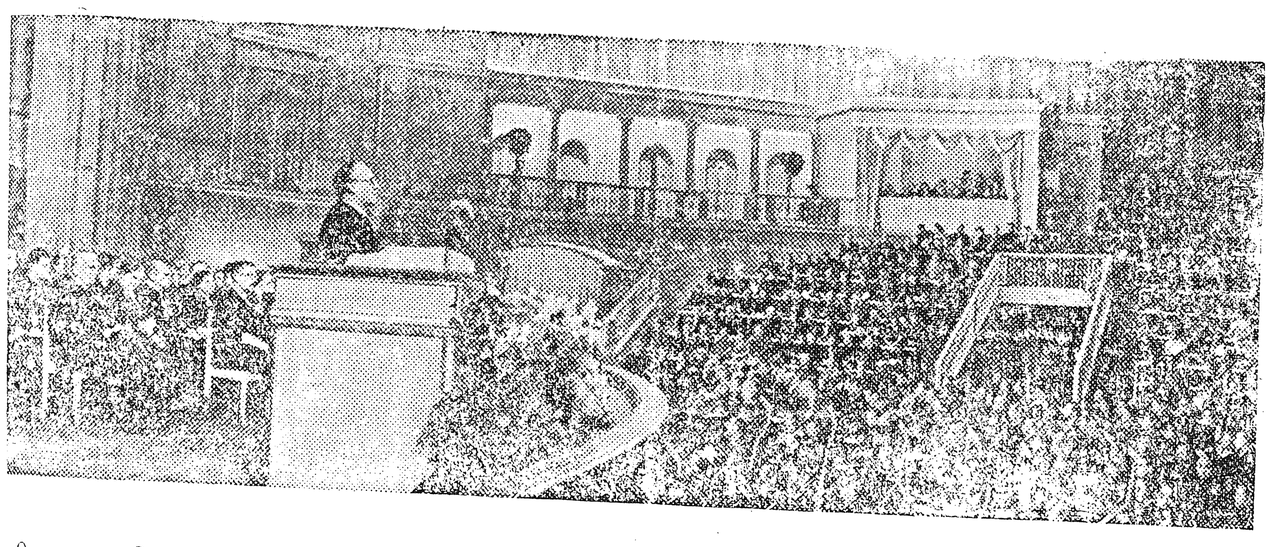

Олунньу 9 күнүгэр биһиги Ийэ дойдубут столицатыгар Москваҕа белорусскай искусство уонна литература декадата буолан ааспыта. П. И. Чайковскай аатынан концертнай саалаҕа литературнай декада вечера буолта. Кинилэр кыттыыны ылбыттара: белорусскай поэттар уонна прозаиктар, республика искусстватын маастардара, БССР-гы Государственнай хор уонна Белорусскай государственнай Народнай оркестр.

СНИМАККА: Белоруссия Советскай суруйааччыларын союһун правленнетын председателэ П. Бровка белорусскай советскай литература сайдыытын туһунан кириҥ тылы этэ турара көстөр.

Табаһыттар балааккаларыгар

Москва саҥарар!...

Ити тылы кытта теһелеех элбэх солун, үөрүү биһиги Ийэ дойдубут кэтит киэлитигэр хас күн аайы дуораһыйа тарҕанарый? Ол да иһин радио—олох бүгүҥнү үөрүүтүн быстыспат сорҕотунан буолла.

Ыраах муустаах муора кытыытыгар олохтоох хоту дойду Коммунистическай партия уонна Советскай правительство аҕалыы кыһамнньыларынан сылын аайы культурнай тутууга саҥаттан-саҥа ситиһиилээннэ.

«Победа» колхоз таба иитэр ферматын племенной стадатын үлэһиттэрэ бэйэлэригэр радиоприемниктаахтар. Кинилэр дойду киин куораттарыттан Москваттан, Хабаровскайтан, Иркутскайтан уонна Якутскай куораттан күн аайы араас сонуннары, ырыалары, музыкалары улахан биһирэбиллээхтик истэллэр.

Оройуон киниттэн ыраах балаакканан көһө сылдьар колхозтаахтар партия итиэннэ правительство ис уонна тас политикаларын туһунан радионан күннэтэ истэ олороллорун бигэргэтэн, кинилэр ити саҥа соруктары толорорго күргүөмнээхтик үлэлиргэ истиҥ санааларын этэллэр.

Е. Ф. Захаров.

«ЛЕНИН СУОЛА» КОЛХОЗТАН СУРУК

Пленум уураабын олохха киллэриигэ

Колхозтаах баанынай аймах советскай народу кытта биргэ ССКП КК тохсунньутаабы Пленумун историческай уураахтарын олохха киллэриигэ бинр сорунуулаахтарын өссө төгүл көрдөөллөр.

Ол курдук биһиги колхознут колхозтаахтара сүөһү иитиититтэн ылыллар бородууксуйаны элбэтэн туран, бары салаа үлэлэри салгыы сайыннарыыга өссө ордук дьаныардаахтык үлэлиргэ, онон төрөөбүт Ийэ дойдубут модун ньүүһүн-күдэбин бөҕөргөтүүгэ бэйэлэрин кылааттарын киллэрэр иһин бигэ сорунуулаахтар.

Биһиги колхозпут 64 хаһаайыстыбалаах, ол иһигэр үлэни кыайар 106 киһилээх. Кинилэр бэриниилээх үлэлэрин түмүгэр, общественнай хаһаайыстыба сылтан сыл ахсын улаҕ сайдан, бөҕөргөөн иһэрэ көстөр.

1954 сыл тохсунньу ый маҥнайгы күнүнээҕи туругунан колхоз таба сүөһү иитиитин государственнай былаанын 102,7 бырыһ., ити иһигэр тугут дьыалабыай тахсыытын 85,5 бырыһ., тыһы табаҕа 104,43 бырыһ., тугукка 99,99 бырыһ. толерору ситистэ. Ити түмүгэр былааны таһынан иитиллибит 377 табаны тыыннаахтыы атыыланна уонна табаһыттарга үчүгэй үлэлэрин иһин төлөбүргэ 186 табаны бэриллиннэ. Оттон 303 таба выбраковкаланан колхозтаахтарга этинэн түгэтиллиннэ итиэннэ соҕотуопкаҕа бэриллиннэ.

Былааны таһынан колхозпут сметата 109 бырыһ. туолан, колхозтаахтар бирдии көлөһүн күнүгэр 24 солк. 94 харч. дохуоту ылаллара хаачыйылыына.

Ыпах сүөһү иитиитин государственнай былаана 100 бырыһ. толорулуунна, 5 ньырэй төрөөбүтүн барытын тыыннаахтыы иитэри ситистибит. Оттон үүт ыамын былаанын 4.000 литр оннугар биһиги 4520 литрэ үүтү ыан аһара толордубут.

Бу сорох ситиһиилэр тахсыбыт сүрүн бириҥиитинэн биһиги бастыҥ уонна чиэһинэй колхозтаахтарбыт үчүгэй үлэлэрин түмүгэр буолла. Ол курдук ТХБСВ кыттыылааҕа таб. С. Семенов уонна биһиги бастыҥнарбыт т.т. С. Константинов, И. Николаев, Е. Николаева о.д.а. бэйэлэрин туһаннаах үлэлэригэр биллэр ситиһиилэннилэр. Ол түмүгэр биһиги фермабыт 5 бригээдэтэ быйыл ТХБСВ кыттар чиэстэннилэр. 1954 сылга биһиги түүлээхситтэрбит т. т. Х. Николаев, Д. Семенов, И. Семенов о.д.а. былааннарын ыраабынан аһара толордулар.

Ол эрээри бу ситиһиилэри сэргэ биһиэхэ улахан итэҕэстэр бааллар.

Түүлээх буллугар сорох опыта суох булчуттар тахсыбыттарын уонна опыттаах даҕаны булчуттар дьулуурдаахтык буллаабатахтарын түмүгэр, бу сезоҥҥа түүлээх буллун толорбот кутталланныбыт.

Таһаҕас тардыытыгар күһүн тэрээһин үлэ мөлтөҕүттэн Дьэлиндэ уонна Өлөнүөк икки ардыгар 140 тонна оннугар баара-суоҕа 90 тонна эрэ таһаҕас тардылынна. Маныаха таһаҕасчыттар ордук т.т. Топоров И., Топоров В. уо.д.а. мөлтөхтүк үлэлээннэр былааннарын толорбокко иһэллэр.

Колхоз натуранан дохуотун үрдэтиигэ кыыл, балык бултааһынын ситэтэ суох тэрийиибит биллэрдик сабыдыаллаата.

ССКП КК тохсунньутаабы Пленумун уураабын олохха киллэриигэ сибээстээн, колхоз правлениета 5 сыллаах переспективнай былааны оҥорон колхозтаахтар уопсай муниьахтарын көрүүтүгэр киллэрдэ. Онно таба сүөһү ахсаанын 1960 сылга биллигин баар табаттан 12,6 бырыһ. үрдэтэргэ эбэтэр 4.900 табаҕа, ити иһигэр төрүүр табаны 2.000 тиэрдэргэ көрүлүннэ. Маны сэргэ биир типовой хотону уонна табаһыттарга саҥа биир дьиэни итиэннэ хас биирдии стадаҕа саҥалыы типитээх культурнай балааккалары оҥортуурга былааннаныыны. Ол курдук бу 1955 сылга 30 саһыллаах биир саҥа саһыл ферматын тэрийиэхпит.

Партия уонна правительство туруорбут саҥа соруктарын олохха киллэриигэ уонна баар итэҕэстэри тутатына туоратыыга колхозтаахтар айымньылаах үлэлэринэн эппиэттиэхтэрэ диэн эрэнэбит.

П. Кириллов,

колхоз правлениетын солбуйар председателэ.

Сорудаҕы аһара толорор иһин

Биһиги ыччаттарбыт уонна комсомолецтарбыт ССКП КК тохсунньутаабы Пленумун уураабын олохха киллэриигэ күүстэрин харыстаабакка үлэлиллэр. Ол курдук колхоз, тэрилтэ хаһаайыстыба өттүнэн сылтан сыл аайы сайдан, бөҕөргөөн иһиитигэр ыччаттар көмөлөрө улам улаатан иһэр.

Биһиги колхоз правлениетынан тиэрдиллэр сорудахтары өрүүтүн кэмиттэн-кэмигэр уонна үчүгэй хаачыстыбалаахтык толорорго дьулуһабыт.

Мин ааспыт сыл устатыгар саһаан үлэтигэр үлэлээн туспаах сорудахтан 100 бырыһ. толорон, маныаха 4.700 солк. суумалаах дохуоту колхозтан аабыстым.

Быйыл анаммыт үлэбэр дөкөсө таһаарылаахтык үлэлиргэ, онон элбэх дохуоту аахсарга бэйэм иннибэр бигэтик соруктанабын. Маны сэргэ комсомольскай тэрилтэм биэрэр бары сорудахтарын үтүө суобастаахтык толорон иһэргэ бэлэммин.

С. Семенов,

комсомолец.

Истиҥ биһирэбилинэн

Соторутаабыта нэһилиэк, колхоз салайар үлэһиттэригэр уонна агитатардарга аналлаах бинр күннээх семинар оҥоһулунна. Маныаха барыта 15 киһи кыттыыны ылла.

Семинар кыттыылаахтарыгар ССКП райкомун секретара таб. И. Корякин, райисполком секретара таб. М. Сергеев уонна культура отделын инспектара таб. П. Назаров буоланнар ССКП КК тохсунньутаабы Пленумун уураахтарын уонна Советскай союз тас политикатын о. д. а. тустарынан хас да лекциялары аабыталаатылар.

Семинар кэнниттэн таба, ыпах сүөһү бириҥэдьиирдэрэ туһаннаах участкаларыгар саҥа күүһүнэн үлэҕэ тарҕастылар.

Д. Иванов.

Бу күннэргэ

ССКП КК тохсунньутаабы Пленумун историческай уураахтарын олохха киллэриигэ «Ленин суола» колхоз колхозтаахтара бэйэлэрин айымньылаах үлэлэринэн эппиэттиигэ бэлэмнэр.

Колхоз 80 саастаах кырдьаҕас булчута Христофор Андреев бу күннэргэ 2 кырсаны уонна уонча кырынааһы бултаан государствааҕа туттарда.

Кырдьаҕас булчут ийэ дойду валютнай фондун, сымнаҕас кыһыл көмүһүнэн хаҥатар иһин өссө дьаныардаахтык бултуу сылдьар.

(Биһиги корр).

Табаһыттар зоотехническай курстарын истээччилэригэр көмө

(Салгыыта. Иннин хаһыат 53, 63, 71, 74, 77 №№-гэр көр).

ТАБА ИИТИИТИГЭР ПРОИЗВОДСТВЕННАЙ ТУТУУ

Таба иитэр колхозтарга уонна совхозтарга бастайаннай уонна көһөрүллэ сылдьар быа хараллар, ол курдук аҕыйах кэм устатыгар тохтоон аанар тутуулар, табаны өлөрөр пууннар, күлүктүүр сарайдар, күрүөлэр уо.д.а. оҥоһуллуохтарын сөп.

Хараллар таба ааҕыытыгар, выбраковкалааһыныгга, табаны группатыынан итиэннэ эмтэниллиэххэ айылаах табалары арааарыыга туттуллаллар. Хараал кэнө ньуурдаах, ыраас кураанах почвалаах сиргэ тутуллуохтаах. Хараалы тутарга, кини киэҥэ биир табаҕа 1,5 квадратнай метргэ кээмэйдээх сир түбэһэр гына суоттанан оҥоһуллуохтаах.

Көһөрүллэ сылдьар быа хараал биригэдьиир эпиэтинэһигэр туттарыллыахтаах.

Аҕыйах кэм устатыгар тохтоон аанар тутуулар дьон олорор дьиэлэрдээх, таба бородуктатын, зооветеринарнай инвентардары уурар складтардаах, булуустаах, баанньыктаах о. д. а. тутуулардаах сирдэр, таба стадалара көһөр сирдэринэн буолуохтаахтар.

Табаны маассабайдык өлөрөр сиргэ, кинини өлөрөр пууннар тутуллаллар. Онно баар буолуохтаах: таба өлөрөр оһуобай сир, кини этин ыйыыр миэстэ, булуус, склад, таба тириитин хатарар, имитэр ичигэс дьиэ уо. д. а.

Сайыҥҥы бириэмэҕэ табалары ититтэн уонна үөнтэн-көйүүртэн хаххалыырга ыраанах уонна элбэх аһылыктаах сиргэ күлүктүүр сарайдар, ол иһигэр түптэ оҥорор сирдэр тутуллуохтаахтар.

ТАБАҺЫТ ЫТТАРЫ ТУҺАНЫЫ

Бостууктар үлэлэрин чэпчэтэр уонна стадаҕа үчүгэй маанаһыны олохтуур наадаттан бирдии бостуукка 1-2 диэри табаһыт ыт баар буолуохтаах. Ыттар бостууктарга үлэлиир бириэмэлэрин устатыгар сыһыарыллаллар.

Оттон табалары ытырар табаһыт ыттары томторуктаан баран илдьэ сылдьыллыахтаах.

Табаһыт ыт илистигин түһэрии сылга 4 төгүл ыытыллар. Өскө биир эмэ ыт «чумаанан» эбэтэр «иирэн» ыарыйдаҕына, ону биллэххэ, бэрт түргэнник арааран туһунан тутуллуохтаах итиэннэ чугастаабы зооветучастакка эбэтэр пуунна биллэриллиэхтээх.

ТЫЛТАН — ДЬЫАЛАҔА

Ааспыт IX оройуоннай комсомольскай конференция үрдүк трибунатыттан агитационнай-маассабай үлэни быһаччы туспарыыга туһаайыллыбыт, кинини долгутар төһөлөөх төгүл миннигэс уонна төлөннөөх тыллар дуораһыйбыттара буолуоҕай!

Онтон ыла үс ыйтан ордук үһүн бириэмэ ааста. Ол эрээри ити «эрэннэриилэр» олохха киириилэрэ биллиэн да биллибэт, оччотооҕуга буолбут «араатардааһыннары» санаан кэлэллэр! Ол эрээри райпо иһиннээҕи маҥнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэ агитационнай-маассабай үлэни быстар мөлтөхтүк салайарын туһунан этэргэ тийиллэр.

Бу тэрилтэ секретара ЫБСЛКС райкомун членэ таб. А. Илларионова куолутунан агитационнай үлэни тупсарар туһунан хас мунньах аайы «айдаарар». Ол эрээри тыыннаах салалта диэн ангардас тылынан кэпсээһин буолбатах.

Ол курдук буолан ааспыт быыбардар кэннилэриттэн бу тэрилтэ 3 агитатардара анаммыт участкаларыгар олох даҕаны үктэнэн көрбөтөхтөрүн өссө биирдэ санатарга күһэллэбит.

Ордук агитатар комсомолецтар т. т. П. Павлов, Е. Николаев уо.д.а. ЫБСЛКС Устаабын көрдөбүллэригэр аахайыыта суохтук сыһыаннастылар, агитационнай-маассабай үлэни тиэрдэ сыаналаабатылар. Ол да иһин райпо коллективын иһигэр арыгылаһыннар, үлэ чаһыгар этиһиилэр былааннаах сорудаҕы толорбот буолуулар аныаха диэри таһаарылла тураллар.

Маны сэргэ секретарь таб. Илларионова үрдүкү турар тэрилтэлэр уураахтарын толорууга куолутугар эрэ сыһыаннаһар. Ону маннык көрүөххэ сөп: Аҕыйах хонуктаабыта райпо партийнай тэрилтэтэ бэйэтин уопсай муниьаҕар агитационнай үлэни тупсарыыга туһаайыллыбыт киэҥ уураабы тахсыбыта. Ол эрээри партийнай тэрилтэ ити уураабын толорууга таб. Илларионова болҕомтотун уурбата, оннооҕор буолан ааспыт агитатардар семинардарыгар биир да комсомолец агитатардары ыытары наадалааҕынан аахпата. Ол да иһин комсомольскай тэрилтэ ис союзнай үлэтэ куһаҕан туруктаах, агитационнай үлэ уруккутун курдук ыытыллыбат.

ЫБСЛКС райкома маныаха сөптөөх көмөнү уонна дьаһалы ыларыгар сөп буолла.

Н. Игнатьев.

Редактор М. Л. БАЙШЕВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк бөһүөлэгэ. Редакцияҕа киирэр сурук төттөрү бэриллибэт.

Сакааһын № 78. Өлөнүөк оройуоннаабы типография. Тахсар ахсаана 400 экз. МЛ –00650